

Sisällöt

LK	Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu	Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti	Yhteisö ja ihmisoikeudet	Ihminen ja maailma
5	<p>Ajattelun vapaus</p> <ul style="list-style-type: none"> Mitä on keskustelu: mielipide ja sen perustelu, olla samaa/eri mieltä, milloin voi muuttaa mieltänsä, toisen mielipiteen kunnioittaminen Miksi kaikki eivät ajattele samalla tavalla? Vapaus, uskonnonvapaus, vakaumus, suvaitsevaisuus, rasismi ja sorto. Välineitä ajatteluun. 	<p>Kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> Kulttuurin käsite Suomalainen kulttuuri Suomalaiset kulttuurivähemmistöt Maailman kulttuuriperintö 	<p>Tasa-arvo ja rauha</p> <ul style="list-style-type: none"> Mitä on tasa-arvo ja toteutuuko se? Mitä on demokratia? Väkivallan syyt, muodot ja seuraukset Rauhan uhkatekijät tämän päivän maailmassa Miten voin edistää rauhaa? 	<p>Kestävä kehitys</p> <ul style="list-style-type: none"> Kestävän kehityksen periaate Minä ja kestävä kehitys Erilaisia ympäristöjärjestöjä
6A	<p>Hyvä elämä. Miten voin vaikuttaa omaan elämääni?</p> <ul style="list-style-type: none"> Arvon ja normin käsitteet, ihanteet, hyveet Mitä arvoja/ihanteita/hyveitä haluan toteuttaa elämässäni? Vastuu ja vapaus elämässäni Millainen ihminen haluan olla? Mitä onnellisuus on? 	<p>Elämänkatsomus</p> <ul style="list-style-type: none"> Uskomus/luulo/tieto/ymmärrys Maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus Erilaisia maailmankatsomuksia (erityisesti tieteellinen, teistinen, ateistinen, agnostinen, skeptinen) Identiteetti ja sen muuttuminen 	<p>Eettinen ongelma</p> <ul style="list-style-type: none"> Oman elämäni eettisiä ongelmia ja niiden ratkaisuja Moraaliarvostelma Moraalidilemma Miten voin arvioida teon moraalista oikeutusta? (teon tarkoitus, seuraus jne.) 	<p>Kulttuuri ja luonto</p> <ul style="list-style-type: none"> Ihminen ja luonto Kulttuurinen elinympäristö Kulttuurin ja luonnon vuorovaikutus Luonnon asema erilaisissa kulttuureissa
6 B Katso - muste n maail ma	<p>Katsomuksen kehittyminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Katsomuksellinen suvaitsevaisuus Usko ja järki Pohdintaa tieteestä ja uskosta Humanismi omakohtaisena valintana ja ajattelutapana 	<p>Uskonnot ja uskonottomuus</p> <ul style="list-style-type: none"> Kalevalainen uskonto Saamelaiset ja shamanismi Kristinusko Suomessa Maailman uskontoja ja katsomuksia mm. lähialueen uskonnollisia ja uskonottomia katsomuksia 	<p>Mitä katsomuksen, vakaumuksen, uskonnon jne. vapaus tarkoittavat?</p> <ul style="list-style-type: none"> Vapauden perustelut Kansainvälisiä ja eurooppalaisia katsomuksen vapauden kysymyksiä esim. ihmisoikeuden julistus, valistusajattelu Uskonnonvapauden historiaa 	<p>Luonnollinen ja yliluonnollinen</p> <ul style="list-style-type: none"> Tarkastelutapoja luontoon Ilmiöitä ja selityksiä Yliluonnollisuus, pyhyys, tabut, saastaisuus Myytit ja riitit